

ПРИМЉЕНО: 16. 06. 2015

**NARODNA SKUPŠTINA**

**POSLANIČKA GRUPA**

*SDA-Sandžak PDD*

*12. jun 2015 godine*

Орг.јед.	Број	Прилог	Вредности
04	02-1189/15		

**NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE**

**-Akciona grupa za reformu političkog sistema-**

**Predsedniku**

Poštovani,

U skladu sa Zaključkom Akcione grupe za promenu političkog sistema, 04 Broj 06-2/230-15 do 20 maja 2015, u ime Poslaničke grupe SDA-Sandžak – PDD, dostavljam vam, predloge zakona za koje smatramo da bi ih, u procesu harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom evropske Unije, trebalo razmotriti i promeniti.

- **Ustav Republike Srbije,**
- **Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina,**
- **Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina,**
- **Zakona o lokalnoj samoupravi,**
- **Zakona o lokalnim izborima,**
- **Zakon o finansiranju lokalne samouprave,**
- **Zakon o izboru narodnih poslanika,**
- **Zakona o sudijama,**
- **Zakon o sedištima i područjima sudova i javnih tužilaštava,**
- **Zakon o javnom tužilaštvu,**
- **Zakon o policiji,**
- **Zakon o BIA,**
- **Zakon o alternativnom izvršenju krivičnih sankcija,**
- **Zakon o izvršenju vanzavodskih sankcija i mjera,**
- **Zakon o vojsci,**
- **Zakon o odbrani,**
- **Zakon o državljanstvu,**
- **Zakon o putnim ispravama,**
- **Zakon o državnoj upravi,**
- **Zakon o kulturi**

- Zakon o kulturnim dobrima
- Zakon o državnim službenicima
- Zakon o državnim i drugim praznicima u Republici Srbiji
- Zakon o finansiranju političkih aktivnosti,
- Zakon o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije,
- Zakon o zaštitniku građana,
- Zakon o fondu za razvoj,,
- Zakon o elektronskim medijima
- Zakon o regionalnom razvoju,
- Zakon o budžetu,
- Zakon o javnom informisanju i medijima,
- Zakon o javnim medijskim servisima,
- Zakon o javnim preduzećima,
- Zakon o overi potpisa, prepisa i rukopisa,
- Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisma
- Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju
- Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju
- Zakon o obrazovanju odraslih
- Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja,
- Zakon o visokom obrazovanju,
- Zakon o udžbenicima,
- Zakon o regionalizmu
- Zakon o šumama
- Zakon o vodama
- Zakon o katastru
- Zakon o zdravstvenom sistemu
- Zakon o obrazovnom sistemu
- Zakon o javnim preduzećima
- Zakon o komunalnim preduzećima
- Zakon o energetici
- Zakon o telekomunikacijama
- Zakon o porezima
- Prostorni plan Srbije

Ispred PG SDA-Sandžak – PDD

Šaip Kamberi,  
član Akcione grupe


REPUBLIKA SRBIJA  
NARODNA SKUPŠTINA  
POSLANIČKA GRUPA  
SDA SANDŽAKA – PDD  
17. jun 2015. godine  
BEOGRAD

NARODNI POSLANICI

dr Sulejman Ugljanin

  
\_\_\_\_\_

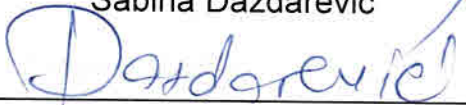
Riza Halimi

  
\_\_\_\_\_

Enis Imamović

  
\_\_\_\_\_

Sabina Dazdarević

  
\_\_\_\_\_

Šaip Kamberi

  
\_\_\_\_\_

Polazeći od ustavnih načela koja proklamuju ljudska i manjinska prava,

Imajući u vidu Rezoluciju o ulozi Narodne skupštine Republike Srbije i načelima u pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji od 16. decembra 2013. godine („Službeni glasnik“ 112/2013);

Potvrđujući privrženost Republike Srbije izgradnji demokratskog društva, zasnovanog na vladavini prava i poštovanju ljudskih i manjinskih prava, principima tržišne ekonomije, kao i izgradnji djelotvornih državnih institucija u skladu sa Kopenhaškim kriterijima za pristupanje Evropskoj uniji;

Poštujući opredjeljenja većine građana Srbije za pridruživanje Srbije EU;

**Manjinska Polislanička grupa SDA Sandžaka / PDD daje:**

## **OBRAZLOŽENJE**

### **PREDLOGA ZA PROMENU USTAVA I ZAKONA**

**Srbiju vidimo kao decentralizovanu i regionalizovanu građansku državu, modernu evropsku zemlju zasnovanu na vladavini prava, pravnoj sigurnosti i jednakosti, u kojoj nacionalne manjine mogu ostvariti sva svoja prava na političku egzistenciju u novom političkom sistemu.**

**Što se Ustava Republike Srbije tiče, osim što on precizno treba da odredi ljudska i manjinska prava kao i način njihove neposredne primene, iz njega treba otkloniti sve one delove koji se mogu javiti kao ozbiljna prepreka na putu evropskih integracija. Preambulu Ustava u potpunosti izmeniti i njenu formulaciju prilagoditi realnom stanju.**

1. Evropska istorija pokazuje da je zaštita manjina od izuzetnog značaja i da može doprinijeti da Evropa postane zajednička kuća, ujedno izražava zabrinutost zbog činjenice da manifestacije ekstremnog nacionalizma, rasizma, ksenofobije i netolerancije nisu prestale, već su i u porastu, što potvrđuje Izvještaj Minority Right Group za 2014. godinu kao signal ranog upozorenja;
2. Imajući u vidu su Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina (ETS br.157) i Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima (ETS br.148) suštinski instrumenti zaštite manjina u Evropi.
3. Pozdravlja Programsku deklaraciju Federalne unije evropskih nacionalnosti (FUEN) usvojenu u Briksenu 23.juna 2013. godine;
4. Pozdravljamo definiciju nacionalnih manjina ustanovljenu u Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u skladu sa Preporukom 1201 (1993) u Protokolu o pravima manjina dodatom Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima, koji ih definiše kao „grupu ljudi u državi koji: a) žive na teritoriji države i njeni su građani; b) održavaju dugogodišnje, čvrste i trajne veze sa državom; c) pokazuju posebne etničke, kulturne, vjerske i jezičke karakteristike; d) odgovarajuće su (dovoljno) reprezentativni, iako u manjem broju od ostatka populacije u državi ili dijelu države; e) motivisani su brigom da skupa očuvaju ono što čini njihov zajednički identitet, uključujući njihovu kulturu, tradiciju, vjeru i jezik.“;
5. Svjesni značaja stabilnosti, solidarnosti i miroljubive koegzistencije mnoštva naroda u Evropi **prihvatajući promociju koncepta „jedinstvo kroz različitosti“**;
6. **Uvjereni da zaštita manjinskih prava može pomoći u izgradnji održive budućnosti Srbije i doprinijeti garantovanju i poštovanju principa digniteta, jednakosti i nediskriminacije i da korist od toga nije ograničena na manjine, već da će ova zaštita donijeti stabilnost, ekonomski razvoj i prosperitet svima;**
7. **Uvjereni da nesposobnost da se da zadovoljavajući odgovor na pitanja nacionalnih manjina predstavlja glavni uzrok političkih tenzija, konflikata i ugrožavanja ljudskih prava, a da je zaštita nacionalnih manjina ustvari sredstvo za sprečavanje konflikta,;**



8. **Smatrajući da različite forme zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina i promovisanje prava pripadnika nacionalnih manjina trebada da budu na osnovu najbolje prakse koja se treba promatrati široko i vrednovati poboljšanjem zaštite i promocije prava pripadnika nacionalnih manjina. Teritorijalno uređenje, kao jedna od ovih formi, treba da igra značajnu ulogu u efikasnoj zaštiti prava nacionalnih manjina u Srbiji;**
9. **Svijesni prednosti koje pruža Rezolucija 361 (2013) Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope o regionima i teritorijama sa specijalnim statusom u Evropi koja prepoznaje da je specijalni status koji imaju regioni nekih evropskih država doprinio stabilnosti i prosperitetu i tih regiona i država;**
10. **Smatrajući da aranžmani o teritorijalnim samoupravama mogu doprinijeti efikasnoj zaštiti prava nacionalnih manjina uz kolektivnu dimenziju i uz izbjegavanje asimilacije;**
11. **Smatrajući da je poštovanje prava na zajednički identitet, koji uključuje kulturu, religiju, jezik i tradiciju, nacionalna obeležja (nacionalne simbole) esencijalni element zaštite prava nacionalnih manjina. Da manjine imaju pravo da očuvaju i razviju sopstvene institucije i da treba da dobiju kolektivnu zaštitu, kako je rečeno u Preporuci Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 1735 (2006);**
12. U svetlu ovih razmatranja, naš je stav da treba pokrenuti procedure za usklađivanje zakona i svih podzakonskih akata, uključujući i relevantne planove i programe sa odredbama:
  - Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima,
  - Deklaracije o pravima domaćeg stanovništva (UNDRIP) koju je Generalna skupština UN-a usvojila 13.septembra 2007. godine,
  - Sa Dokumentom iz Kopenhagena iz Konferencije o ljudskoj dimenziji, Komisije za evropsku bezbjednost i saradnju (1990) i drugim relevantnim međunarodnim dokumentima,
13. U vezi sa zaštitom prava na identitet da se donesu zakonska rešenja koja:
  - Čuvaju i štite prava nacionalnih manjina na očuvanje, zaštitu i promovisanje njihovog identiteta, kako je zapisano u članu 5.1 Okvirne

konvencije, u Međunarodnom sporazumu o građanskim i političkim pravima, Rezoluciji 47/135 Generalne skupštine UN-a i „Deklaraciji o pravima pripadnika nacionalnih, etničkih, vjerskih i jezičkih manjina“,

- preduzima sve neophodne korake kako bi osigurala djelotvorno i efikasno učešće nacionalnih manjina u društvenom, ekonomskom, kulturnom životu i javnim poslovima, tako da mogu efikasno učestvovati u donošenju odluka u skladu sa članom 15. Okvirne Konvencije,
- **eliminiše sve prepreke u ispoljavanju nacionalnog identiteta, brisanjem zakonskih ograničenja kojima se reguliše pitanje službene upotrebe nacionalnih simbola,**
- predvidi mehanizme za eliminisanje prakse usvajanja politike i mjera koje imaju za cilj asimilaciju nacionalnih manjina, kako je zapisano u članu 5.2 u Okvirnoj Konvenciji,
- prouči i koristi najbolje prakse **koje postoje u drugim državama** a koje garantuju kolektivna ili grupna prava manjinskim nacionalnim zajednicama, kao i validan model i preporuke;

14. **U vezi sa teritorijalnim aranžmanima i prevencijom konflikta da:**

- **Da pristupi suštinskoj decentralizaciji i regionalizaciji uz poštovanje svih specifičnosti regiona uz poštovanje opštih principa međunarodnog prava,**
- **uzme posebno u obzir, nevezano sa ekonomskim razlozima, dodatnu vrijednost istorijskih i tradicionalnih regiona u smislu kulture, jezika, tradicije i vjere u procesu novog definisanja administrativne i teritorijalne uređenosti Republike Srbije,**
- da država inicira održavanje stalnog dijaloga sa predstavnicima nacionalnih manjina kako bi izašla u susret potrebama njihovih regiona i promovisala multikulturalizam, solidarnost i kako bi spriječila konflikt;

15. **U vezi sa pravom na obrazovanje i manjinske jezike, da :**

- **promoviše zvaničnu upotrebu jezika kojim govore nacionalne manjine na teritoriji na kojoj žive na lokalnom ili regionalnom nivou, u skladu sa principima Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, uz uzimanje u obzir da zaštita i ohrabivanje na upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika ne treba da bude na štetu većinskog jezika,**
- **formuliše obrazovnu politiku, imajući u vidu potrebe nacionalnih manjina koje podrazumijeva i poseban obrazovni sistem i institucije i**

- primijeni najbolje prakse u učenju većinskog jezika u osnovnim školama koje imaju obrazovanje na manjinskom jeziku,
- preduzme sve potrebne korake da osigura kontinuitet obrazovanja na maternjem jeziku u srednjem (uključujući i stručno obrazovanje) i visokom obrazovanju,
  - slijedi preporuke Savjetodavnog komiteta o „Prvom tematskom komentaru o obrazovanju“ Okvirne konvencije od 2. marta 2006. godine, odnosno,
  - inicira projekte za zajedničko pisanje udžbenika istorije **sa drugim državama** i predstavnicima tradicionalnih nacionalnih manjina koje žive na teritoriji Republike Srbije, kako bi mlade ljude obrazovali da podržavaju evropsku saradnju i partnerstvo i koriste istorijsko obrazovanje kao sredstvo za unapređenje znanja mladih o nacionalnim manjinama,
  - **skraćuje procedure prilikom izdavanja odobrenja korišćenja udžbenika iz drugih država na manjinskim jezicima,**
  - **potpiše bilateralne sporazume sa Bosnom i Hercegovinom i Albanijom, a sa Kosovom da se neuslovljeno primenjuju sporazumi, koji su plod briselskog dijaloga,**
  - **u oblasti obrazovanja, posebnim sporazumima sa Bosnom i Hercegovinom, Albanijom i Kosovom, uredi medjusobno priznavanje i ekvivalenciju visokoškolskih isprava,**
  - uzme u obzir interese nacionalnih manjina prilikom privatizacije javnih usluga, uključujući i medijske servise,
  - obezbijedi odgovarajuće finansiranje organizacija i medijskih izdanja koja predstavljaju manjine, kako bi njihov identitet, jezik, istoriju i kulturu približili većini;

16. **U vezi sa mjerama i mehanizmima borbe protiv diskriminacije da:**

- preduzme afirmativne mjere u ekonomskom i socijalnom sistemu sa ciljem otklanjanja prepreka „jednakim šansama“ i promovisanja pune i efikasne jednakosti kao i da se uzdrži od svih oblika diskriminatorskih postupaka,
- u duhu člana 16 Okvirne konvencije da se uzdrži od svakog usvajanja zakona, administrativnih mjera i akcija koje mogu podstaći asimilaciju, ohrabriti migracije ili promijeniti etničku strukturu u pojedinim regionima,
- osigura – bez podrivanja fundamentalnog prava na slobodu kretanja i u skladu sa konceptom „jedinstvo kroz različitost“ – mogućnost da nacionalne manjine unutar njihove teritorije ostanu u rodnom mjestu,



- da prosperiraju i napreduju tamo gdje žive vijekovima i da svoj puni potencijal upotrijebe na dobrobit svojih zajednica,
- **osigura i unaprijedi izbornu legislativu dozvoljavajući adekvatnu političku zastupljenost manjina,**
  - **utvrditi pravo manjina na pravo veta na one zakone i druge akte koji regulišu pitanja koja su od vitalnog interesa za manjine,**
  - uzdrži od usvajanja zakona ili administrativnih mjera koje umanjuju zaštitu prava manjina,
  - obezbijedi da mediji na jezicima manjina mogu da funkcionišu bez diskriminacije,
  - bez odlaganja formuliše i efikasno implementira sveobuhvatnu nacionalnu strategiju sa detaljnim akcionim planom o zaštiti nacionalnih manjina uključujući i detaljnu socio-ekonomsku analizu sa utvrđivanjem mjerljivih indikatora za praćenje indeksa ljudskog razvoja u regionima gdje žive nacionalne manjine. U tom smislu, da u izradu sveobuhvatne Strategije uključi i legitimne predstavnike nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, narodne poslanike sa manjinskih lista, ključne zainteresirane strane, kao i manjinske institucije i druge organizacije kojesebavesigurnošću i saradnjom, zaštitom ljudskih i manjinskih prava;

17. obezbede mehanizmi preko kojih predsjednik Vlade Republike Srbije jednom godišnje podnosi izvještaj Narodnoj skupštini o položaju i stepenu ostvarivanja garantovanih prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji;

18. da se nadležna skupštinska tela obavežu sačine godišnji izvještaj i da posebnu pažnju posvete položaju nacionalnih manjina u Republici Srbiji;

Usvajanjem ovih predloga manjinske Poslaničke Grupe SDA Sandžaka – PDD, osim što će se postići suštinska demokratizacija i decentralizacija, biće otklonjene mnoge prepreke na putu Srbije ka Evropskoj Uniji.

Beograd, NSRS, 17. jun 2015